

FJALA E DEPUTETES EVIS KUSHI

E ENJTE DATA 25 MAJ 2023

E nderuar drejtuese e seancës,

Të nderuar kolegë,

Vitet e fundit qeveria shqiptare ka ndërmarrë një sërë reformash të rëndësishme, reforma rrënjësore, të guximshme, ku mund të përmend reformën në drejtësi, reformën territoriale, reformën në arsim, reformën në shëndetësi dhe në të gjithë sektorët. Por, sot e them me bindje se një nga reformat më historike pa dyshim që do të jetë reforma e rritjes së pagave, pjesë e së cilës është edhe ligji që do të votojmë sot. Kjo është një reformë që prek administratën publike, prek sektorin e arsimit, sektorin e shëndetësisë, Forcat e Armatosura, Policinë e Shtetit e kështu me radhë. Them se kjo është një referomë historike, sepse sot shpërblehet puna. Kapitali njerëzor është pasuria më e madhe që ka ky vend. Shqipëria ka shumë pasuri, ka shumë vlera, ka pasuri natyrore, ka male, ka dete, ka fusha, por kapitali njerëzor është më i rëndësishmi dhe sot ne, me këtë reformë dhe me masat e vendimet e tjera që do të pasojmë, pa dyshim që vlerësojmë me dinjitet dhe me respekt kapitalin njerëz dhe punën në veçanti. Pse pikërisht tani? Pikërisht tani, sepse nga njëra anë vitet e fundit kemi pasur vështirësi të jashtëzakonshme, për të cilat të gjithë jemi dëshmitarë, duke filluar që nga fatkeqësitë natyrore, por edhe faktorë të tjerë të ardhur nga jashtë që nuk vareshin nga ne. Nga ana tjetër, pikërisht sot kanë filluar të japin rezultat reformat e guximshme që kemi ndërmarrë këto vite, që sot po japin efekt në ekonominë dhe financat e vendit. Kjo rritje vjen falë rritjes së të ardhurave; falë rritjes së eksporteve; falë rritjes së prodhimit; falë rritjes së investimeve publike, por edhe private; falë procesit të digjitalizimit; falë miradministrimit të mbledhjes së të ardhurave, të taksave dhe tatimeve; falë përmirësimit të shërbimeve për biznesin; falë forcimit të shtetit dhe uljes së korrupsionit, kryesisht në tatime dhe dogana. Fillimisht, më lejoni të ndalem te mësuesit dhe pedagogët. Të gjithë biem dakord se ata janë të parët që duhet të vlerësohen, sepse rritja e pagave për ta është pa dyshim shpërblim për dijen, shpërblim për sakrificën, për përkushtimin dhe për kontributin që ata japin në shoqëri.

Po e nis me pedagogët, sepse për ta tashmë rritja e madhe e pagave ka filluar që nga data 1 prill e këtij viti. Ne gjatë këtyre ditëve kemi punuar intensivisht në Ministrinë e Arsimit për të grumbulluar informacion edhe nga vendet e tjera të rajonit për të bërë krahasime, sepse, për fat të keq, edhe për mësuesit, edhe për pedagogët për shumë vjet Shqipëria ka qenë në vendin e fundit të tabelës dhe ja ku jemi sot. Kjo tabelë, ky grafik tregon pagën për një asistent lektor, që është niveli më i ulët, le të themi, apo për pedagogët që fillojnë punë menjëherë pas studimeve master. Shqipëria sot është në vendin e parë, ky është realitet, nuk është plan, nuk është dëshirë. Po ta krahasojmë edhe me Serbinë, edhe me Bosnjë-Hercegovinën, edhe me Kosovën, edhe me Maqedoninë e Veriut, një asistent lektor në Shqipëri paguhet më shumë se të gjitha vendet e tjera të rajonit, konkretisht 922 euro. Llogaritja është bërë në euro. Për sa i përket pagës për një lektor, unë kam shënuar me rreth vendet që kemi lënë pas, konkretisht: Bosnjë-Hercegovinën dhe Maqedoninë e Veriut, ndërkohë që jemi thuajse njësoj me Serbinë. Një lektor në universitetet shqiptare paguhet 1135 euro në muaj dhe një lektor në Serbi paguhet 1140 euro. Natyrisht, vendin e parë në këtë kategori e ka Kosova, sepse diferencat variojnë nga pozicioni lektor, profesor, profesor i asociuar. Vazhdojmë me pagat për titullin "Profesor

i asociuar”, këtu Shqipëria ka lënë pas Maqedoninë e Veriut dhe është pothuajse njësoj me Kosovën: Shqipëria e ka 1322 euro në muaj dhe Kosova e ka 1334; në vend të parë në këtë kategori është Serbia. Vazhdojmë me titullin “Profesor”, që është kategoria më e lartë, këtu përsëri Shqipëria ka lënë dy vende pas, që janë Kosova dhe Maqedonia e Veriut, vendin e parë e ka Serbia, më pas vjen Bosnjë-Hercegovina dhe më pas Mali i Zi. Ndërkohë që e thamë, por po e përsëris edhe një herë, rritja e pagave për pedagogët tashmë është realitet, e kemi filluar që në shtator të vitit të kaluar me 15%, ku 7% paguhen menjëherë nga buxheti i shtetit dhe 8% nga të ardhurat e vetë institucioneve të arsimit të lartë dhe më 1 prill u bë rritja e dytë me 30%, ku 20% i mbulon buxheti i shtetit dhe 10% universitetet me të ardhurat e tyre. Vijomë me mësuesit, me arsimin parauniversitar. Edhe mësuesit kanë qenë vazhdimisht në fokusin tonë, madje pavarësisht vështirësive që kemi kaluar këto vite, në mandatin e kaluar pagat për ta u rritën me 32%, ndërkohë që në këtë mandat pagat vitin e parë u rritën me 6%, këtë vit u rritën 7% dhe vitin e ardhshëm ne kemi parashikuar rritjen më të madhe që ka ndodhur ndonjëherë në vitet e fundit, që shkon deri në 36% apo 37%. Po filloj me mësuesit fillestarë në arsimin parashkollor, edukatorët e kopshtit. Kur them mësues fillestar, nënkuptoj që nuk ka as përvojë pune, as kualifikime, pra kjo është paga e parë që merr një edukatore apo një mësues, që e quajmë ne, i arsimit parashkollor sapo fillon punë. Përsëri kemi lënë pas në rajon tri vende, kemi qenë në vendin e fundit, ndërkohë që në vitin 2024, kur të hyjë në fuqi edhe rritja e madhe, një mësues i arsimit parashkollor fillestar do të marrë 605 euro. Kemi lënë pas Bosnjë-Hercegovinën, kemi lënë pas Kosovën, kemi lënë pas edhe Serbinë, ndërkohë që me Maqedoninë e Veriut jemi pothuajse njësoj dhe Mali i Zi është vendi i parë. Vijomë me mësuesit fillestarë të arsimit fillor, mësuesit e klasave të para, (përsëri fillestarë, kur nuk kanë as përvojë, as kualifikime, sigurisht që këto llogariten me rritje page), siç e shikoni në tabelë, vetëm Mali i Zi është para nesh dhe të gjitha vendet e tjera do të jenë pas. Shqipëria do ta ketë pagën për një mësues të arsimit fillor 664 euro në muaj dhe më pas vijnë Bosnjë-Hercegovina, Kosova, Maqedonia e Veriut dhe Serbia. Paga maksimale, këtu kemi llogaritur tani edhe përvojën maksimale të punës, edhe kualifikimet maksimale për një mësues, për të parë diferencën edhe te mësuesit me përvojë dhe jo vetëm te mësuesit.

Përsëri kemi lënë pas dy vende, jemi pothuajse njësoj me Maqedoninë e Veriut e me Serbinë dhe Mali i Zi është në vendin e parë. Këtu kemi mësuesin fillestar për arsimin e mesëm të ulët për klasat 9-vjeçare, pra nga klasa e gjashtë deri tek e nënta. Jam shumë e lumtur, sepse, siç e shikoni, përsëri jemi në vendin e dytë në rajon, duke lënë pas edhe Bosnjë Hercegovinën, edhe Kosovën, edhe Maqedoninë e Veriut, edhe Serbinë. Ndërkohë, për pagën maksimale, pra nëse një mësues i arsimit të mesëm të ulët ka përvojën maksimale të punës dhe, gjithashtu, kualifikimet maksimale, përsëri situata është e tillë, siç e shikoni, Shqipëria ngjitet në një vend vërtet dinjitoz në klasifikimin e rajonit. Në fund, edhe për mësuesit e arsimit të mesëm të lartë, pra mësuesit e gjimnazeve, situata është shumë pozitive, jemi në vendin e dytë për mësuesin fillestar, po kështu edhe për mësuesin me përvojë. I përmenda, i solla të gjitha këto fakte (siç e thashë, kjo është falë një pune intensive që kemi bërë këto ditë për të marrë informacionet zyrtare nga të gjitha vendet e rajonit) për t’u thënë mësuesve që të jenë më të motivuar dhe të jenë me kokën lart, të jenë krenarë, sepse sot ata kanë një pozicion dinjitoz, kanë një pagë dinjitoze, me respekt në raport edhe me kolegët e tyre në rajon. Ata të jenë edhe më shumë të motivuar, sepse kemi vërtet shumë punë përpara për të bërë. Sistemi ynë arsimor ka nevojë edhe për shumë përmirësime. Një fakt tjetër, që na bën optimistë, është edhe renditja në vendin e dytë përsëri nga testi PIRLS i vitit 2021, që na bën krenarë dhe të përulur për të vijuar për të bërë më të mirën për fëmijët tanë. Faleminderit!